

Nya lagar för läkare och kvacksalvare

De regler som hittills gällt om läkares behörighet och om skydd mot obehörigt utövande av läkekonsten fastställdes år 1915. Den 45 år gamla lagen är numera sliten och bestämmelserna i väsentliga hänseenden så underminerade att en översyn länge varit av nöden. 1915 års behörighetslag har bestått under hela den sjudande utveckling som de medicinska vetenskaperna och läkarkonsten genomgått sista halvsekle. Kvacksalveriet i olika arter och avarter har under tiden utvecklats och icke hindrats av lagens straffbestämmelser. Lekmannakonsten att bota sjuka, som tidigare uppehölls av ett fåtal kloka gubbar och gummor i bygderna, övertogs av en växande och brokig skara yrkesmässigt verksamma kvacksalvare, som alltmer närgånget och pockande gjorde anspråk på allsköns hänsyn. Kvardröjande vidskepelse och bristande upplysning bland en stor del av allmänheten konserverade kvacksalveriet och stärkte dess utövare. Tyvärr har detta förhållande psykologiskt medverkat till att en ny lagstiftning så länge låtit vänta på sig. "Folkmeningen" mognade dock för mera radikala ingrepp efter de tillintetgörande avslöjanden av kvacksalveriets skandalösa karaktär som skedde för några år sedan.

Medicinens stora framsteg under de sista decennierna har också verksamt bidragit till att ytterligare tillbakatränga vidskepelsen. Allmänheten har därigenom blivit mera övertygad om de rätta förutsättningarna för behandling av sjukdomarna.

Behovet av en ny behörighetslagstiftning har framför allt gjort sig gällande för att öka möjligheterna att bekämpa kvacksalveriet och icke för att fastställa ändrade villkor för den legala medicinens utövande. Detta förhållande tog sig uttryck i medicinalstyrelsens utredning med förslag till ny behörighetslag år 1942. Fastän situationen då i högre grad än nu var i behov av den sanering som strängare bestämmelser rörande kvacksalveriet kunnat medverka till, gav försla-

get ej anledning till några åtgärder från statsmakternas sida.

Då den s. k. Kvacksalveriutredningen sedermera fick sina direktiv och avgav sitt betänkande år 1956 rörande "lag om rätt att utöva läkekonsten" var marken väl beredd för ett kärvarerständpunktstagande till obehörig och osakkunnig sjukvårdsverksamhet. Utvecklingen hade samtidigt gjort en modernisering behövlig av de gamla behörighetsbestämmelserna för läkarna. En stark tillförsel av utländska läkare har t. ex. icke varit förutsedd i den gamla lagen. Nya samhällsliga intressen har uppstått genom läkarnas betydelsefulla roll i det socialpolitiska sammanhanget etc. En snabb differentiering och övanta de framsteg inom många områden av medicin har registrerats även efter 1956 års förslag.

Trots sålunda ändrade och vidgade förutsättningar har inrikesdepartementet vid arbetet på den nya "Läkarlagen" inte ansett sig vara i behov av samråd med läkarnas organisationer, ej heller av annan sakkunnig belysning av frågorna än de som lämnats genom remissyttrandena till det tidigare lagförslaget. Detta förhållanden har medfört en stark reaktion från läkarkårens sida. Vissa långtgående bestämmelser i lagförslaget medför konsekvenser som tydligen icke insetts då förslaget utarbetats.

Utan tvivel innebär emellertid inrikesdepartementets uppdelning av behörighetskomplexet på två lagar en lösning som undanröjer en rad svårigheter som annars ej kunnat undgås. De nu föreslagna bestämmelserna i "Kvacksalvarlagen" torde kunna medföra en god sanering av det berörda området.

De två lagarna har stor betydelse för de vårdsökande allmänheten. Att tillgodose medicinalgarnas skydd mot bluff och humbug från kvacksalvares sida är angeläget. Detta får dock inte kombineras med bestämmelser som öppnar vägen för en standardförsämring av läkarvård och därmed kan äventyra de svenska läkarnas goda anseende som medicinska yrkesutövare.

E. H.